

Tautisuojausohjeista ei tingitä

SAARA LIESPUU, teksti
JAANA HARJUNMAA, kuvat

Broileritilalla tautisuojauksessa ja tuholaisen torjunnassa on paljon tiukkoja sääntöjä. Niitä noudatetaan pilkulleen, jotta tuotantoketju toimii. Yhtä tarkkana kannattaa olla kaikilla tiloilla.

Nuorikot ovat uteliaita ja touhukkaita. Mieluisia virikkeitä voidaan tarjota koko lattian alalla. Kylpeminen, kiipeily ja orrella päivystäminen on suosittua.

Köyliössä Juha ja Jaana Harjunmaan tilalla tuotetaan broileriemonuurikkoja. Untuvikot tulevat Ruotsista vuorokauden ikäisinä. Harjunmaan tilalla broileriemonuurikkoja kasvatetaan 19 viikon ikään asti. Sitten ne siirtyvät broileriemomunittamoon. Munat haudotaan ja niistä kuoriutuvat untuvikot kasvatetaan broileritiloilla.

”Hygieniä on koko ketjussa tärkeä asia, jotta saadaan lopulta kauppaan ne broilerin lihakilot, joita on suunniteltu”, Jaana sanoo.

Hän toimii myös asiantuntijana Satafoodin Broilerin hyvinvointia kehittämällä kilpailukykyä alkutuotantoon -hankkeessa.

”Hankkeessa kehitetään kaikkien broileritilojen katastrofivalmiutta. Siinä käydään tuottajien kanssa läpi se, miten kullakin tilalla käytännössä toimitaan, miten voidaan taata toimitusvarmuutta ja mitkä ovat niitä asioita, joilla saadaan mahdollisimman laadukas raaka-aine teurastamolle.”

Hyvinvoiva lintu tuottaa laadullisesti parempaa lihaa ja on ilo hoitajalleen. Hyvinvointi tuntuu myös tilitetävissä hinnassa.

Katastrofivalmiuksissa mietitään vesikatkoa, sähkökatkoa, lintutautia tai ihmisen sairastumista.

”Näistä asioista keskustelu voi tuntua joskus turhautavalta, mutta kaiken kiireen keskellä niidenkin ääreen on joskus hyvä pysähtyä”, Jaana toteaa.

Tilasokeus on lähellä

Lintujen hyvinvoinnin kehittäminen on oleellinen osa jokaisen tuottajan toimintaa. Omalle toiminnalleen sokeutuu. Kun kanalassa käy monta kertaa viikossa jopa kuukausia putkeen pitämättä lomaa, voi olla, että ihan kaikkiin korjaustoimenpiteisiin ei jaksakaan heti reagoida.

On hyvä pitää yhteyttä muihin tuottajiin ja keskustella heidän kanssaan, miten meillä ja teillä tehdään.

Keskusteluista voi saada monia hyviä ideoita.

”Uskon, että tämä on monen maatilayrittäjän haaste. Aina löytyy parannettavaa. Esimerkiksi kaikilla tiloilla on haittaeläimiä. Sitä voidaan jopa vähän hävetä ja ajatella, että kun siitä ei puhuta, niitä ei ole. Broileritilat ovat edistyskellisiä, mutta ei kukaan pääse jyrksijöitä karkuun. Avoimen keskustelun kautta asiat lähtevät tiloilla kehittymään vielä paremmaksi.”

Harjumaan tila on karanteenitila. Se tarkoittaa, että ylimääräisten ihmisten kulkeminen kanalaan minimoidaan. Käytössä on ETT ry:n ohjeisiin perustuva 48 tunnin sääntö: kanalaan ei voi tulla, jos on edellisen kahden vuorokauden sisällä ollut toisessa kanalassa.

Linnut vapautuvat karanteenista noin kymmenen viikon iässä, kun verinäytetulokset tiettyjen vastustettavien lintutautien osalta ovat negatiiviset. Vaikka karanteenistatukse-

ta vapaudutaan, koko lintujen kasvatusajan toimitaan karanteenitilan mukaisesti.

Tuholaishävitys tauoilla

Lintujen kasvatus alkaa aina puhtaassa tilassa. Broileriketjun tapa toimia on all in, all out. Käytössä on erätaukopesu.

Vastakuoriutuneilla untuvikoilla on tullessaan heikko vastustuskyky taudinaiheuttajille.

”Kanalakuoriaistorjunta tehdään tauoilla, kaikki pestään ja desinfioidaan huolellisesti. Kun linnut pysyvät terveinä, ei tarvita antibiootteja. Erätaukopesu on tärkeä kohta minimoitaessa tuholaisen lisääntymistä.”

Huolellisella hygienialla minimoidaan myös salmonellatartuntoja. Kampylobakteerinkin esiintyvyys on vähäistä. Nuorikoilla on Suomessa kevyt rokotusohjelma.

Lannan, eläinten ja rehun liiken-

Jokainen lintu rokotetaan munittamoon siirtämisen yhteydessä. Siitoslintuja kannetaan aina kahdesta jalasta. Kaikilla siirtoon osallistuvilla on suojaruusteet.

"NÄYTÄN ITSE MALLIA, MITEN TOIMITAAN HYGIENIASULUN KOHDALLA. PITÄÄ MYÖS USKALTA VAATIA TOIMIMAAN MEIDÄN TAVALLAMME."

ne on haastavaa järjestää pihapiirissä niin, etteivät likaiset ja puhtaat kulureitit risteäisi.

"Raatokeräilyauto ei tule meillä pihahan. Raatokontti tyhjenetään etukuormaajaan kauhaan ja sillä viedään tien päähän raatokeräilyautoon", Jaana kertoo.

Vain välttämättömät vieraat

Tilalla vieraileville eläinlääkäreille, lomittajille ja neuvojille on tiukat toimintatavat.

"Mietimme tarkkaan, mikä on tarpeellinen tilakäynti. 48 tunnin sääntö pidetään mielessä. Olen huomannut, että asiat, jotka ovat itselle arkiru-

tiinia, eivät välttämättä ole sitä muille. Siksi näytän itse mallia, miten toimitaan hygieniasulun kohdalla. Pitää myös uskaltaa vaatia toimimaan meidän tavallamme."

Tärkeä perussääntö on pitää ovet aina lukossa. Näin kukaan ei pääse vahingossa kanalaan ilman, että osaa käyttää hygieniasulkua oikein. Avaimia ei anneta ulkopuolisille. Lomittajakin hakee töihin tullessaan avaimen sisältä, paitsi jos tilanväki ei ole tontilla.

Suihkun kautta sisään

Kun kanalaan tullaan sisälle, jätetään ulkovaatteet naulakkoon. Vierailijoille on oma naulakkonsa. Kädet pestään

ja desinfioidaan. Ensimmäisen hygieniasulun yli astutaan suoraan kengistä välitilakenkiin, edes sukilla ei astuta välitilan lattialle.

Ensimmäisen hygieniasulun jälkeen vierailija käy suihkussa ja vaihtaa kaikki vaatteensa tilan omiin vaatteisiin ja haalareihin.

Toinen hygieniasulku on kanalan osaston oven edessä. Siinä välitilakengät vaihdetaan osastokohtaisiin saappaisiin, joilla voidaan sitten vapaasti kulkea eläintilaan. Tärkeää on, ettei saappailla astuta välitilan puolelle.

Tilalla pidetään vierailijalistaa. Siihen kirjataan kaikki kanalassa kävijät, myös lomittajat ja untuvikkokantajat. Harjunmaan tilalla lapset ovat mu-

kana tilan töissä. Heitä koskevat tietyt samat hygieniasäännöt kuin aikuisiakkin.

"Lapsille kännykät ovat liimautuneet käsiin kiinni. Niistä pitää aina välillä muistuttaa, että ne jätetään pois ennen huoltotilaan tuloa. Kännykkään ei enää kosketa, kun kädet on pesty. Kun lapsille perustelee säännöt, he oppivat muistamaan ne", Jaana kertoo.

Hygieniakarsina siivotaan pestyillä ja desinfioiduilla välineillä. Lintujen ollessa sisällä vältetään veden käyttöä, koska taudinaiheuttajat viihtyvät kosteassa.

Kaikki saappaat ja ämpärit pidetään koko lintujen kasvatusajan karsi-

Kun nuorikot oppivat jo nuorena liikkumaan ylöspäin ja tasoilla, niiden on helpompi sopeutua elämään munittamossa, jossa niiden pesälinjat munintaa varten.

nan samalla puolella. Kuolleet linnut kerätään raatoämpäriin ja kipataan erilliselle raato-ovelle niin, ettei ämpäri kosketa lattiaa.

Asenne ratkaisee

Rakennuksen katolla poistoimureiden päällä on lintupiikit. Kun linnut eivät istu imurin päällä, vältetään niiden ulosteen putoaminen hormista alas lintujen kasvatusalaan. Tuloilman suojana ovat lintuverkot ja lautanen.

"Rakennusten reunustat on vaikea pitää puhtaana. Tavaraa on tiloilla paljon ja aina kaikille työkoneille ja tarvikkeille ei tahdo löytyä säilytyspaikkaa. Minusta asenne lopulta ratkaisee, mihin tavarasi sijoitat", Jaana toteaa.

Koneita ei säilytetä rakennusten reunoilla. Kesällä erätauolla kasvusto ruiskutetaan pois. Rakennusten vierustalla on asfaltti tai murske.

"Rottalaatikoita on riittävästi. Ne tarkastetaan kerran kuussa ja kirjataan tuotantopäiväkirjaan."

Nosto-ovien alaosan pehmeä tiiviste on suojattu lattaraudalla. Se auttaa pitämään jyrssiä poissa.

Tarkoitus on myös siirtyä seuraavan sukupolven jyrssiätorjuntaan, myrkyttömään jyrssiätorjuntaan.

"Sadesuojien rakentaminen syöttölaatikoille ja niiden tarkastaminen on työlästä. Syöttölaatikot lentävät helposti kovalla tuulella pois rakennusten vierestä ja syötöt kastuvat, jolloin ne eivät niin maistu jyrssiätorjuntaa. Siihen haluan helpotusta."

Hygieniataso loppuun asti

Lastausalueet pestään ja desinfioidaan erätauolla ennen uusien lintujen tuloa. Asfaltti desinfioidaan myös juuri ennen turpeen tuloa. Siitä turve levitetään välittömästi sisälle.

Hygieniataso pidetään hyvänä loppuun asti. Kun nuorikot siirretään toiselle tilalle, lintujen lastaajilla on puhtaat vaatteet ja saappaat erikseen jokaiseen kanalaan. 48 tunnin karanteeniajasta pidetään kiinni.

"Kun lintuja siirretään lavalle, kul-

Välitilaan astutaan vain välitilakengillä. Ne pestään erätauon yhteydessä 60 asteessa, ja desinfioidaan.

Osaston ovelta on toinen hygieniasulku. Jokaisessa osastossa käytetään omia jalkineita.

"LASTAUSVAATTEILLA EI KULJETA ULKONA. HALUAMME, ETTÄ LINNUT SIIRTYVÄT TERVEINÄ MYÖS UUTEEN KOTIIN."

jetaan vain pestyjä ja desinfioituja levyjä pitkin. Asfaltti desinfioidaan ennen siirtoa. Lastaajat eivät kulje missään muualla kuin kanalan ja siirtokontin väliä, eikä lastausvaatteilla kuljeta ulkona. Haluamme, että linnut siirtyvät terveinä myös uuteen kotiin."

Suojaus jo suunnittelussa

Broileritiloilla tautisuojaus on todella merkityksellinen asia, mutta on se sitä kaikilla kotieläintiloilla. Jaana Harjunmaalla on kokemusta myös lypsykarjasta.

"Aina kun rakennetaan uutta eläinsoojaa, pitäisi miettiä suojausasiat. Silloin niihin voi helpoiten vaikuttaa. Esimerkiksi meillä on kaksi hallia, joissa on molemmissa samat hygieniasulut. Uudemmassa hallissa osastolle ei edes pääse muuta reittiä kuin suihkun läpi."

Samanlaista pohdintaa Harjunmaa suosittelee muillekin kotieläintiloille. Kun rehuauto käy pihassa, haittalinut ovat saman tien paikalla, tuotiinpa rehua linnuille tai lehmille.

"Vaikka tekisit kaikkiesi tautisuojaantumisen eteen, silti lintusi tai eläimesi voivat sairastua. Mutta silloin ainakin tiedät, että olet tehnyt parhaasi. Kaikelta ei voi suojaautua. Katselin juuri hanhiparvea pellolla. Siitä ei ole pitkästi meille." □

LATTER VenTubes Ylipaineinen ilmastointiputki

Sisätiloissa yhtä hyvin kuin ulkona

Pyrimme uudistuksien ja tuotekehittelyn avulla jatkuvasti parantamaan ilman laatua maatalousrakennuksissa, vähentämään eläinten lämpöstressiä, hengitysteiden sairauksia ja pahoinvointia ja parantamaan tuottoa ja karjan suoriutumiskykyä. Periaatteessa pyrimme tarjoamaan parhaat ratkaisuja sisälle ja ulos.

Galebreakerin ilmastointiputket takaavat eläinten tasolla runsaasti raikasta, tasavertaisesti hajotettua ilmaa ilman vetoa ja poistavat kosteuden, kaasut, ilmassa olevat taudinaiheuttajat ja/tai lämpöä.

YHTEYSTIEDOT:
Petri Kuoppala | petri@latter.ee | 0400-167963